

Turvapaikanhakijoiden infektioiden torjunta

Karolina Tuomisto, LL MSc

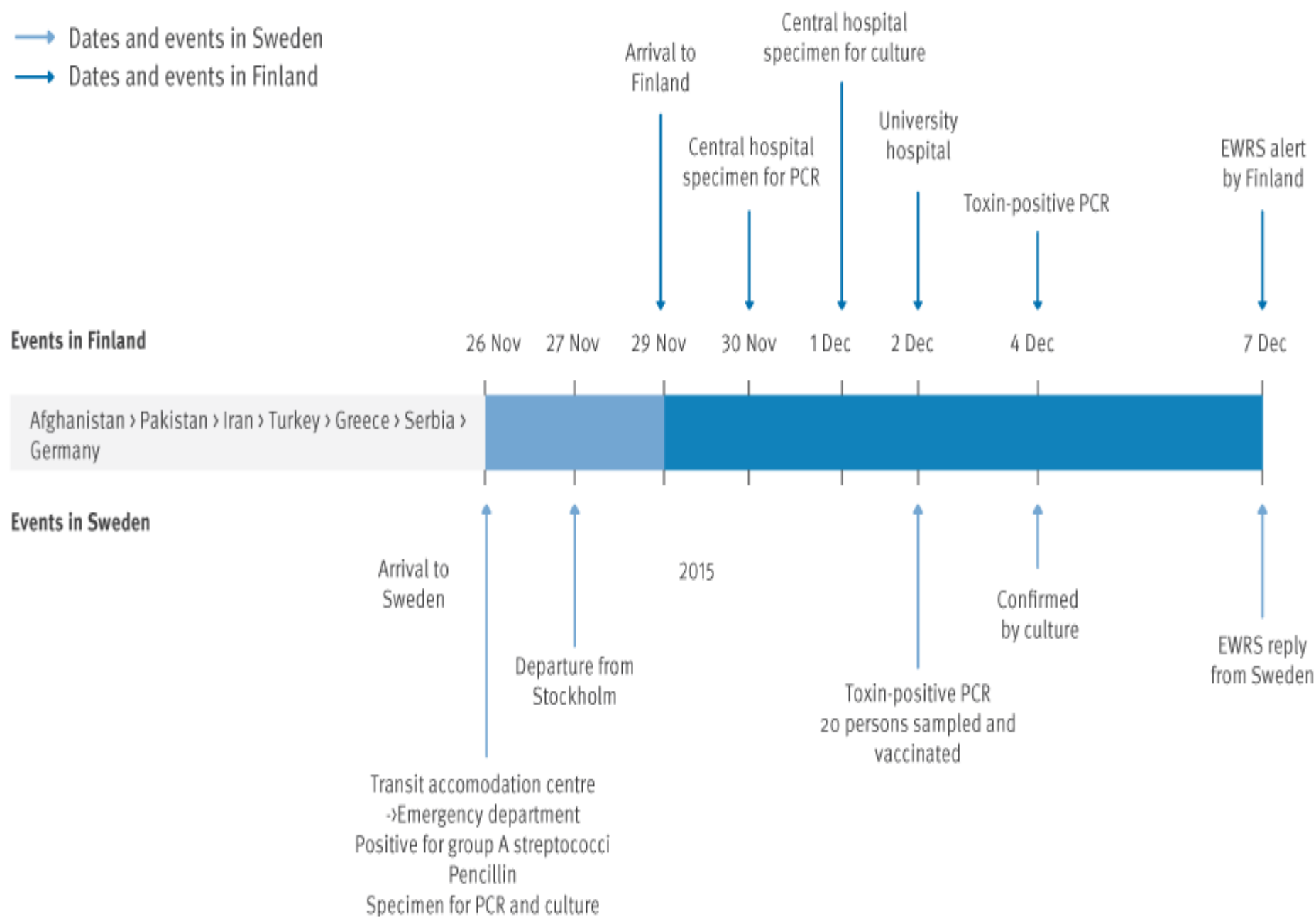
Asiantuntijalääkäri – Turvapaikanhakijoiden terveydenhuolto

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

- Dates and events in Sweden
- Dates and events in Finland

Sisältö

1. Termejä
2. Tilastoja
3. Lakitausta; periaatteet ja käytäntö
4. Ohjeet / Seulonnat ja rokotukset
5. Haasteita

Termejä

- Maahanmuuttaja
- Pakolainen
- Kiintiöpakolainen
- Paperiton
- Turisti

- **Turvapaikanhakija** = Henkilö, joka hakee suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta valtiosta. Turvapaikanhakija saa pakolaisaseman, jos hänelle annetaan turvapaikka.

Turvapaikanhakijoiden määrä on lisääntynyt

- Vuonna 2015 Suomeen saapui n. 32 000 turvapaikanhakijaa, joista kymmenes alaikäisiä
 - Määrä on kymmenkertainen vuosiin 2011-2014 verrattuna
 - Arviolta noin kolmasosa hakijoista saa oleskeluluvan
- Valtaosa hakijoista on kotoisin Irakista (20 000), Afganistanista (5000), Somaliasta (2000) ja Syyriasta (900)
- Suomessa tällä hetkellä n. 220 vastaanottokeskusta, joista 80 alaikäisyksikköä
- Suurimpia terveysongelmia ovat suun terveyden ongelmat, monet ovat psyykkisesti kuormittuneita
- ”Tavalliset taudit ovat tavallisia”

Turvapaikanhakijoiden terveyspalvelujen lakiperusta

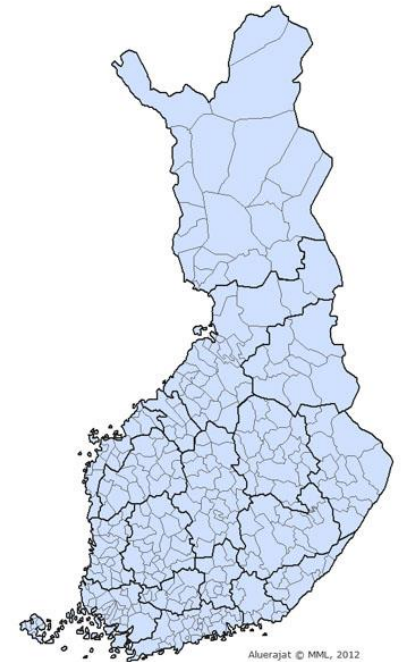
- Terveystarkastukset (STM:n ohje 2009)
- Kiireellinen sairaanhoito (Terveystarkastuslaki §50, Erikoissairaanhoitolaki §3)
 - ”äkillisen sairastumisen, vamman, pitkäaikaissairauden vaikeutumisen tai toimintakyvyn alenemisen edellyttämää välitöntä arviota ja hoitoa, jota ei voida siirtää ilman sairauden pahenemista tai vamman vaikeutumista”
- Välttämätön terveydenhuolto (Vastaanottolaki §26)
 - terveydenhuollon ammattihenkilön arvioimana
- Alaikäisille (< 18-v.) terveydenhuoltopalvelut samoin perustein kuin kotikuntalaiselle (Vastaanottolaki §26)
- Yleisvaaralliset tartuntataudit (Tartuntatautilaki 583/1996)

Terveydenhuollon ammattilaisen arvioima välttämätön hoito

- Päätös hoidon välttämättömyydestä perustuu **lääketieteelliseen arvioon** eikä mm. kustannuksiin
- Keittokirjaohjetta välttämättömän hoidon sisällöstä ei voida antaa: **arvio tapauskohtaisesti** vastaanotolla
- Tilanteessa, jossa välttämättömän hoidon tarve on vaikea arvioida tai kahden eri terveydenhuoltoalan ammattilaisen arviot ovat ristiriidassa, tulkitaan tilannetta **potilaan edun mukaisesti**
- Alle 18-vuotiaat lapset saavat terveydenhoidon samoin perustein kuin kunnan asukkaat

Periaatteet ja sovellutukset

- STM, THL ja Migri ohjeistavat turvapaikanhakijoiden terveydenhuoltoon liittyvissä asioissa
- Olennaisinta terveyden osalta:
 - kunnat velvollisia järjestämään turvapaikanhakijoille vastaanottolaissa tarkoitetun kiireellisen hoidon ja terveydenhuollon ammattihenkilön välttämättömiksi arvioimat muut terveystalvelut mukaan lukien esim. äitiysneuvolapalvelut ja välttämätön kroonisten sairauksien hoito
 - alaikäisille turvapaikanhakijoille samat terveystalvelut kuin kaikille muillekin kunnassa asuville alaikäisille mukaan lukien neuvola ja kouluterveydenhuolto

Käytännössä

- Maahanmuuttoviraston vastaanottoyksikön terveystiimi seuraa, ohjaa, valvoo ja maksaa turvapaikanhakijoiden terveydenhuollon
- Terveyspalveluja tuotetaan:
 - vastaanottokeskuksissa (alkutarkastukset, hoitajan akuuttivastaanotto, rokotukset)
 - julkisessa terveydenhuollossa (päivystys, erikoissairaanhoido, neuvolat ja kouluterveydenhuolto, rokotukset)
 - yksityiset palveluntuottajat Terveystalo ja Aava paikkakunnasta riippuen (seulontatutkimukset, ei-päivystykselliset lääkäripalvelut, rokotukset)

Terveystarkastukset

- Tavoitteena todeta vaikeasti sairast sekä kartoittaa rokotukset
- Hoitajan alkutarkastus kaikille 2 viikon kuluessa maahan tulosta
 - Aiemmat sairaudet ja rokotukset
 - Olosuhteet ja oleskelualueet maahanmuuton aikana
 - Nykyoireet
- Lääkärin alkutarkastus
 - Alle 7-vuotiaat lapset ja vammaiset
- Seulontatutkimusten ohjelmointi riskinarvion perusteella

Terveystarkastusten seulontatutkimukset – lähtökohtaisesti maalistan mukaisesti

- Thorax-Röntgen (keuhkotuberkuloosi)
- HIV-AgAb (HIV)
- HBs-Ag (HBV)
- Trpa-Ab (Syfilis)
- < 7-v. lapsilta IGRA, jos BCG-arpi puuttuu (tuberkuloosi)
- < 16-v. lapsilta F-Para-O x2 (suolistolaiset)
- Tartuntatautien riskiin vaikuttavat mm. taudin esiintyminen lähtömaassa, olosuhteet matkan aikana, lähipiirin tartunnat sekä riskikäyttäytyminen
- Lähtömaaindikaatio perustuu taudin vähintään 10-kertaiseen esiintymiseen lähtömaassa Suomeen verrattuna
- Maalista löytyy THL:n sivuilta

Turvapaikanhakijoiden rokotukset

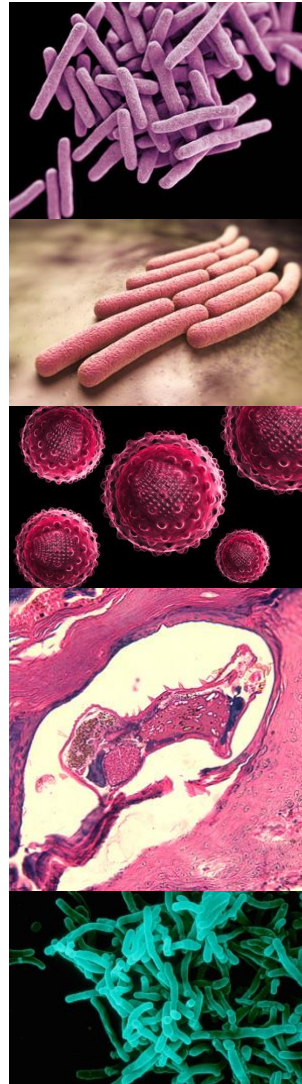
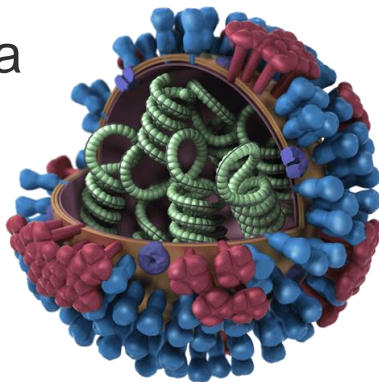
- Aikuisten turvapaikanhakijoiden rokotussuoja täydennetään dT, MPR ja polio-rokotteiden suhteen
- Lapsille tarjotaan Suomen kansallisen rokotusohjelman mukaiset rokotteet
- Aiemmin saadut rokotteet otetaan huomioon
 - Mukana rokotuskortti tai vakaa sanallinen todistus kaikista saaduista rokotteista → Täydennä rokotussuoja
 - Lasten kohdalla epäselvissä tilanteissa on rokotusohjelma hyvä aloittaa alusta
- Kaikille tarjotaan influenssarokotusta

Lisätietoja: www.thl.fi/rokottaminen

Mitä infektioita turvapaikanhakijoilla on todettu

Suomessa

- Tuberkuloosi
- Hepatiitti A
- Shigelloosi
- Toisintokuume (*Borrelia recurrentis*) (2 tapausta)
- Difteria (1 tapaus)
- Syyhy
- Influenssa

Muualla Euroopassa

- Tuhkarokko
- Täiden välittämiä tauteja (Afrikan sarvesta tulevat turvapaikanhakijat)
- Ihodifteria
- Malaria
- Syyhy
- Kolera (Irak, Syyria)
- Lavantauti (Syyria)
- Tuberkuloosi

Kannattaa seurata THL:n infektiouutisia

Turvapaikanhakijoilla voi olla harvinaisiakin infektioita

13.1.2016 13:43

Suomessa turvapaikanhakijoilla on todettu samoja infektioita, joita muutkin Euroopan maat ovat raportoineet. Influenssaa, tuberkuloositapauksia, syyhyepidemioita, kaksi A-hepatiittiepideemiaa sekä shigelloosia on todettu vastaanottokeskuksissa eri puolilla Suomea. Kaksi toisintokuumetapausta on löytynyt malarianäytteistä syksyllä 2015, myös malariaa on todettu. Marraskuussa 2015 rokottamattomalta turvapaikanhakijalta löytyi kurkkumätä Pohjois-Suomessa.

Euroopan vastaanottokeskuksissa turvapaikanhakijoilla on todettu influenssaa, tuberkuloosia, tuhkarokkoa, shigelloosia ja A-hepatiittia. Lisäksi Alankomaat, Italia, Saksa ja Sveitsi ovat raportoineet Afrikan sarven alueelta tulleilla turvapaikanhakijoilla mm. toisintokuumetta. Ruotsissa on todettu *Plasmodium vivax*-malariatapaus Syyriasta peräisin olevalla turvapaikanhakijalla. Ihodifteriaa on raportoitu turvapaikanhakijoilla Tanskassa, Saksassa ja Ruotsissa.

Infektioita leviämisen riski turvapaikanhakijoilta muuhun väestöön on vähäinen

Eurooppaan saapuvien turvapaikanhakijoiden poikkeuksellinen määrä asettaa paineita laadukkaiden vastaanotto- ja terveyspalveluiden tarjoamiselle. Suurten ihmismäärien liikkeet, lähtömaiden puutteellinen rokotuskattavuus ja infektioepidemiologinen tilanne sekä vastaanottokeskusten olosuhteet altistavat tartuntatautiin leviämisen riskiä turvapaikanhakijoiden parissa. Riski tautien leviämiseen muuhun väestöön on sen sijaan vähäinen.

Infektiouutiset

Infektiouutiset käsittelevät ajankohtaisia tapahtumia Suomen infektio- ja tartuntatautilanteesta ja perustuvat tartuntatautirekisterin lukuihin.

THL:n asiantuntijat kommentoivat myös merkittäviä ulkomaisia tapahtumia, joiden katsotaan vaikuttavan matkailijoiden terveyteen.

Infektiouutisista voit lukea myös ajankohtaista asiaa rokotuksista.

Infektiouutisia toimittaa THL:n Infektioaudit-osasto.

Uutisarkisto

- » Vuosi 2016 (37)
- » maaliskuu (10)
 - » [WHO pitää zikavirustartuntoihin yhdistettyjä mikrocefaliatapauksia ja muita neurologisia häiriöitä edelleen kansainvälisenä terveysuhkana](#)
 - » [Zoonoottisten bakteereiden mikrobilääkeresistenssi vleistä Euroopassa: seurantaraportti 2014](#)
 - » [Rotavirusrokote on turvallinen](#)
 - » [Eurosurveillancen pääkirjoitus käsittelee kolistiiniresistenssiä](#)
 - » [Yleä ehti ilmoittaa tämän vuoden Tartuntatautikurssille](#)

Turvapaikanhakijoiden terveydenhuollon haasteet

- Hoidon tarpeen arviointi
- Turvapaikanhakijoilla lisääntynyt tarttuvien tautien riski lähtömaan tautitaakasta ja matkan olosuhteista riippuen
 - Tartuntatautien seulonta ja rokotukset tulee toteuttaa ohjeiden mukaan
- Tiedot turvapaikanhakijoiden terveydestä pirstaleisia
- Turvapaikkaa hakevat naiset ja lapset ovat erittäin haavoittuvassa asemassa
- Lähes kaikilla turvapaikkaa hakevilla on taustalla traumaattisia kokemuksia
- Turvapaikanhakijoiden terveydenhuollon eri toimijoilta edellytetään yhteistyötä laadukkaana terveydenhuollon takaamiseksi
 - Suomen lakia ja terveydenhuoltohenkilökuntaa sitovia ammattieettisiä ohjeita noudatettava
 - Terveyspolitiikka ja maahanmuuttopolitiikka tulee pitää erillään

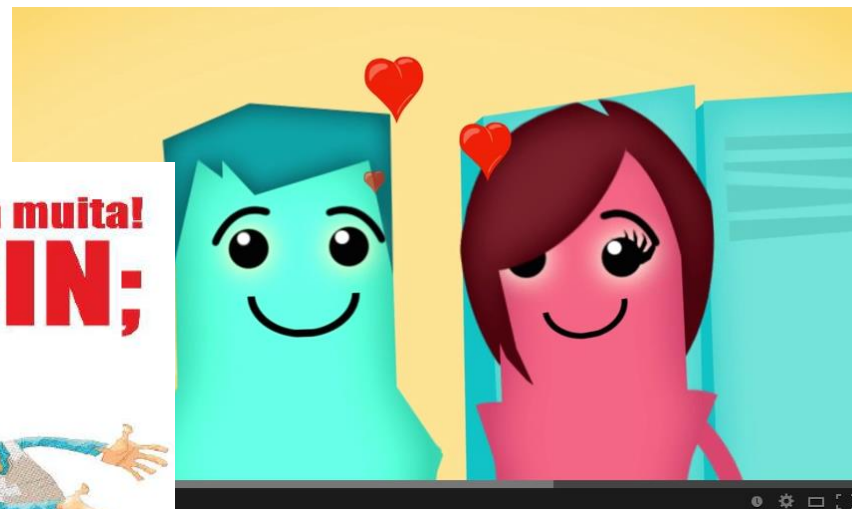
Turvapaikanhakijoiden infektioautien torjunta Suomessa

- Tunnistetaan ja seulotaan ne, joilla suuremmat riskit
- Rokotetaan
- Miten voidaan vaikuttaa tietoon, asenteisiin ja käytäntöihin?

SEXUAL HEALTH AND EQUALITY IN FINLAND
Sexuality and the act of sex

Welcome to the course! This is a 1-day course, so you have access to all the lessons right away.

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Lähteet ja kiitos

- Suomen laki: www.finlex.fi
- STM Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden infektio-ongelmien ehkäisy 2009; Valtakunnallinen tuberkuloosiohjelma 2013
- STM Kuntainfo 1/2016
- Tartuntataudit, maalistat: www.thl.fi/infektiotaudit
- Turvapaikanhakijoiden ja henkilökunnan rokotukset: www.thl.fi/rokottaminen
- Tuberkuloosi ja HIV-tietoa: www.filha.fi
- HIV-tietoa: www.hivtukikeskus.fi
- Maahanmuuttovirasto: www.migri.fi
- Mielensterveys: www.thl.fi/mielensterveys, www.mielensterveystalo.fi
- Esiityksen kuvamateriaali: CDC, ECDC, internetin ilmaiskuvastot
- Yhteystiedot: karolina.tuomisto@thl.fi & otto.helve@thl.fi